

Zitting 1980–1981 Nr. 48b

16 475

Wijziging van de inkomstenbelasting en van de loonbelasting (beperking van de aftrekbare giften, tariefverlaging, verlaging van de bejaardenaftrekken en wijziging van de arbeidsongeschiktheidsaftrek), alsmede wijziging van de vermogensbelasting (wijziging van de invaliditeitsaftrek)

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 19 december 1980

1. Op de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie waarom niet voor de bijzondere verhoging van de inkomstenbelasting een afzonderlijk wetsontwerp is ingediend antwoorden wij dat dit bij de Regering geen punt van overweging is geweest.

Wij menen dat het bijzondere karakter van de voorgestelde verhoging niet zodanig is dat had moeten worden afgeweken van de voor de hand liggende weg alle tegelijk in te dienen wijzigingsvoorstellen met betrekking tot de inkomstenbelasting in één wetsontwerp op te nemen. Ook nu zijn de bijzondere bestemming en de tijdelijkheid in de toelichting respectievelijk de wettekst voldoende tot uiting gekomen.

2. Deze leden wijzen erop dat in het advies van de Raad van State, punt 4, wordt opgemerkt, dat de gevolgde methode voor de inflatiecorrectie, de 4-percentverhoging van de belastingvrije sommen en de bedoelde tijdelijke verhoging «niet de enig denkbare» is. Zij vragen welke methoden nog meer mogelijk waren geweest.

Wij wijzen erop dat de opmerking van de Raad van State uitsluitend slaat op de gevolgde berekeningsmethode. Als basis voor zowel de inflatiecorrectie, de 4-percentverhoging als de tijdelijke verhoging hebben gegolden de schijven en de belastingvrije sommen zoals deze zijn gaan gelden vanaf 1 juli 1980. Een andere methode zou bij voorbeeld kunnen zijn geweest de berekening van de bedragen van de belastingvrije sommen en de schijven niet in één gang uit te voeren maar deze eerst aan te passen met de wettelijke inflatiecorrectie van 1,053, vervolgens de belastingvrije sommen te verhogen met 4% en de aldus berekende verhoogde belastingvrije sommen en de uitgerekte schijven te beperken met het percentage 0,9. Om hetzelfde resultaat te bereiken als in het wetsontwerp zou het percentage 0,9 alsdan enigszins moeten worden verlaagd.

3. De leden van de C.D.A.-fractie stellen de bij het amendement-Kombrink gewijzigde giftenregeling van artikel 47 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 aan de orde. Zij vragen of dit onderdeel van reparatiewetgeving wel zo urgent is en of deze reparatie wel bij dat artikel (en bij artikel 19 van de Wet op de loonbelasting 1964) dient plaats te vinden.

Met betrekking tot het eerste onderdeel van de vraag merken wij op dat, hoewel het oneigenlijke gebruik van de giftenaftrek de aandacht had, wij prioriteit hebben gegeven aan reparatiewetgeving op andere terreinen. Wij ach-

ten reparatie van de giftenregeling dus minder urgent dan de in voorbereiding zijnde onderwerpen van reparatiewetgeving.

De vraag of de bedoelde reparatie wel bij artikel 47 dient plaats te vinden beantwoorden wij onder de gegeven omstandigheden bevestigend. Het kan deze leden worden toegegeven dat het probleem van het oneigenlijke gebruik van de giftenregeling bij schenking van niet gerijpte en nog niet geheel gerijpte inkomsten schuilt in de onbelastbaarheid onderscheidenlijk de gedeeltelijke onbelastbaarheid van die inkomsten bij de schenker. Wijziging van de belastingheffing over rijpende inkomsten, zoals die in artikel 27 van de wet is verwoord, zou echter een diepgaande studie noodzakelijk maken, omdat met een zodanige wijziging de grondslagen van de inkomstenbelasting zijn gemoeid. Nu het oneigenlijke gebruik zich toespitst op de giftenaftrek verdient naar onze mening de in het amendement neergelegde, betrekkelijk eenvoudige wetswijziging de voorkeur. Daarbij betrekken wij in de overweging, dat de giftenaftrek een faciliteit is die niet uit de grondslagen van de inkomstenbelasting voortvloeit, doch in het bijzonder is gericht op het helpen lenigen van de financiële nood van bepaalde instellingen. Wijziging van de giftenaftrek raakt de grondslagen van de inkomstenbelasting dan ook niet. De gevolgen van de wijziging zullen voorts niet zodanig zijn dat daarvan kan worden gezegd dat zij afbreuk doen aan het doel van de giftenaftrek.

4. De vraag van deze leden of de nieuwe tekst van artikel 47, eerste lid, aansluit op artikel 27 van de wet beantwoorden wij bevestigend. Indien gerijpte inkomsten op grond van artikel 27 als inkomen in aanmerking worden genomen en deze worden geschonken aan een instelling als is bedoeld in artikel 47, eerste lid, bestaat er, binnen de in artikel 47, tweede lid, gestelde grenzen, tot het bedrag van de gerijpte inkomsten geen beletsel voor aftrek.

De vraag van deze leden of het juist is dat met betrekking tot de wijziging van de giftenaftrek geen overgangsregeling zal gelden beantwoorden wij bevestigend. Nu het bij de giftenaftrek gaat om op zich zelf staande handelingen en er geen sprake is van terugwerkende kracht achten wij zulks ook niet opportuun.

5. In antwoord op door deze leden gestelde vragen over de gevolgde procedure voor de wijziging van de giftenaftrek merken wij op dat die procedure staatsrechtelijk gezien geen schoonheidsprijs verdient. Het bij wijze van amendement in een wetsontwerp opnemen van een bepaling welke geen direct verband houdt met de in het wetsontwerp geregelde materie heeft onmiskenbaar bezwaren. Juist in verband met die bezwaren is in artikel 83 van het reglement van orde van de Tweede Kamer met betrekking tot de toelaatbaarheid van een amendement een regeling getroffen. Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer is echter geen voorstel ingediend om het amendement ontoelaatbaar te verklaren.

Dat de wijziging van de giftenaftrek eerst bekend zal zijn na plaatsing van de wet in het Staatsblad behoeft naar onze mening geen beletsel te zijn. Het ligt immers in de rede dat, indien het wetsontwerp wordt aanvaard, publicatie in het Staatsblad zal plaatsvinden vóór 1 januari 1981. Vóór die datum kan een ieder die het aangaat dus op de hoogte zijn. Overigens heeft de pers al aandacht besteed aan het amendement.

Gelet op de beperkte reikwijdte van de materie en de omstandigheid dat geen inbreuk wordt gemaakt op de grondslagen van de inkomstenbelasting merken wij desgevraagd nog op dat het niet in ons voornemen ligt advies van de Raad van State over dit onderdeel van het wetsontwerp te vragen. Van een uitzonderingssituatie waarop tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen is gedoeld (Handelingen Eerste Kamer, zitting 1980–1981, blz. 174) is naar ons oordeel in casu geen sprake.

6 en 7. De leden van de P.v.d.A.-fractie stellen enkele vragen over het financieringstekort in 1980 en 1981 alsmede over de financiering daarvan.

Het gestelde onderaan blz. 4 van de memorie van antwoord (Tweede Kamer, zitting 1980–1981, 16 475, nr. 5) inzake het financieringstekort is niet in strijd met de recente gegevens. Daar zij overigens aan toegevoegd dat wij het in het licht van de recente informatie over de ontwikkeling van het financieringstekort niet verantwoord vinden, de in samenhang met het arbeidsvoorwaardenbeleid tot stand gekomen oprekking van het financieringstekort in 1981 met 855 mln. gld. te vergroten tot de eerder in het vooruitzicht gestelde 1 mld. gld.

Tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen in de Eerste Kamer, dd. 16 december 1980, en tijdens het in de daaraan voorafgaande week gevoerde debat in de Tweede Kamer is de eerste ondergetekende reeds uitvoerig op de verontrustende ontwikkeling van het financieringstekort ingegaan. Over de twaalfmaandsperiode oktober 1979 t/m september 1980 is het tekort van het Rijk en de lagere overheid te zamen uitgekomen op meer dan 7%. Een nauwkeurige schatting van de jaaruitkomst over 1980 valt evenwel, gezien het van jaar tot jaar sterk uiteenlopende financieringssaldo van het Rijk in de laatste drie maanden, niet te geven. Ter illustratie zij vermeld dat in deze maanden in 1978 een overschot optrad van 0,2 mld. gld., tegen een tekort van 1,2 mld. gld. in de laatste drie maanden van 1979.

Hoewel moet worden gevreesd dat de tegenvallende ontwikkeling van het tekort in 1980 in belangrijke mate doorwerkt naar 1981, is de beschikbare informatie nog te onvolledig en te voorlopig van aard om daarover op dit moment reeds kwantitatieve uitspraken te doen. Evenmin zijn wij in staat, een antwoord te geven op de vraag of de tegenvallers in 1980 zich zouden kunnen herhalen in 1981.

Wat de vraag van deze leden met betrekking tot de monetaire financiering betreft, merken wij op dat, indien het financieringstekort van de gehele overheid in 1980 op circa 7% zou uitkomen, de monetaire financiering door de overheid dit jaar ongeveer 5 mld. gld. zal belopen. Voor 1981 zal ernaar worden gestreefd de monetaire financiering door de gehele overheid zoveel mogelijk te beperken. Een uiterste krachtsinspanning zal worden gedaan om het tekort voor het grootste deel met kapitaalmarktmiddelen te financieren.

Kwantitatieve uitspraken over de verwachte uitkomsten daarvan kunnen thans nog niet worden gedaan.

8. Naar aanleiding van de tijdelijke generale verhoging van de loon- en inkomstenbelasting voor het kalenderjaar 1981 ten behoeve van de eenmalige uitkering aan de ex-geïnterneerden in het voormalige Nederlandsch-Indië stellen de leden van de V.V.D.-fractie de vraag of het juist is dat de overloop van de desbetreffende maatregel naar 1982 42 mln. bedraagt. Tevens vragen zij naar het voornemen van de Regering met betrekking tot de bestemming van dat bedrag.

Wij antwoorden deze leden dat met de genoemde maatregel een bedrag van 270 mln. op transactiebasis is gemoeid waarvan als gevolg van het systeem van afdracht in de loonbelasting een bedrag van 225 mln. in 1981 wordt gerealiseerd. Het resterende bedrag van 45 mln. zal in het dekkingsplan 1982 worden ingepast.

9. De leden van de fractie van de V.V.D. merken op dat bij de arbeidsongeschiktheidsaftrek nu wordt gekeken naar wat de voorheen valide belastingplichtige verdiende en dat wordt vergeleken met vergelijkbare valide belastingplichtigen die overigens in gelijke omstandigheden verkeren. Op grond hiervan stellen zij de vraag of zulks nu wel of niet individualisering van de aftrek betekent.

Met betrekking tot de arbeidsongeschiktheidsaftrek worden maatregelen voorgesteld die een differentiatie in deze aftrek aanbrengen. Daarbij is ook voorgesteld de mate van arbeidsongeschiktheid die voor de aftrek in aanmerking wordt genomen, zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de omstan-

digheden waarin de belastingplichtige verkeert. Met deze maatregelen wordt beoogd al een stap te zetten tot individualisering van de aftrek. Volledig arbeidsongeschikten zullen in het algemeen immers meer kosten moeten maken voor hun huishoudelijke of persoonlijke verzorging dan gedeeltelijk arbeidsongeschikten.

De Minister van Financiën,
A. P. J. M. M. van der Stee

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort